

ДОХОДНО ПТИЦЕВЪДСТВО

Органъ на Българския Птицевъденъ Съюзъ — София
Vereinsblatt des Bundes Bulgarischer Geflügelzüchter
E. V. — Sofia.

Годишенъ абонаментъ 50 лева предплатени.

За д-ва, кооперации, учреждения, читалища, ученици, трудоваци, войници и членове на птицевъднитѣ дружества и клубове 40 лева.

Обявления и реклами се приематъ по споразумение.
Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до
редакцията — Плѣвень.

Редакторъ М. Ц. Цоневъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1) Къмъ абонатитѣ! 2) Кой трѣбва да се занимава съ птицевъдство — М. Ц. Цоневъ. 3) Курникъ съ седловъ покривъ комбиниранъ съ зименъ дворъ за 100 кокошки — Д-ръ С. Игнатовъ. 4) Изкуство на храненето — М. Ц. Цоневъ. 5) Поощряване и организиране на птицевъдството и яйчарството въ Германия. 6) Какво зная за болеститѣ по птицитѣ — Д-ръ С. Игнатовъ. 7) Организация на търговията съ яйца въ България — Иванъ А. Поповъ. 8) Другаде и у насъ. 9) Полезни съвети. 10) Съюзенъ и кооперативенъ животъ.

Къмъ абонатитѣ!

Ето вече, какъ нѣколкократно настояваме къмъ неизправнитѣ абонати да се издѣлжатъ, и въпреки това, мнозина отъ тяхъ оставятъ неиздѣлжени!

Къмъ тяхъ редакцията апелира най-настоятелно да изпратятъ абонамента си 50 лв. или да повърнатъ изпратенитѣ имъ книжки.

Време е вече всички д-ва, клубове, кооперации и настоятели да се отчетатъ.

Редакционния комитетъ.

М. Ц. Цоневъ

Кой трѣбва да се занимава съ птицевъдство.

Безспорно, птицевъдството е единъ отъ най-доходнитѣ клонове на земледѣлието. Ето защо, на въпроса: кой ще извлече най-много полза и кому подхожда то, можемъ съ положителностъ да отговоримъ: *земледѣлецътъ*.

Знае се отъ всички, че въ двора, торището и пр., на нашия земледѣлски стопанинъ сж прѣснати най-разнообразни хранителни отпадъци, които и безъ това не могатъ да се използватъ. И точно въ това използване на тия загубени хранителни отпадъци се състои стопанската полза на птицевъдството въ двора на нашия земледѣлецъ. Прочие, нека подчертаемъ, че най-много полза ще извлечемъ отъ птицевъдството въ онѣзи случаи, кждето птицитѣ пуснати на свобода, чрезъ ровене, търсене, намиратъ по-голѣма частъ отъ своята храна! А не сж ли повече отъ пригодни условия на нашия земледѣлецъ, билъ той едъръ или дребенъ? Разбира се, че да!

И притежава ли сжщия най-нищожното количество пространство земя, то сжщото е достатъчно за поддържане на нѣколко кокошки, защото тѣхното изхранване е гарантирано до известна степенъ. Въ торището, при копане на градината, неговитѣ кокошки ще намерятъ безброй червейчета, мушички, коренчета, при вършидбата сж сжщо така прѣснати много зърна, това е една отъ най-добрата и подходяща храна за нашитѣ дом. птици. При тия условия тѣ не чувствуватъ липса на зелена храна, а оборътъ, или яхърътъ съ незначителни приспособления и малки разноски е готовъ и подходящъ курникъ, кждето птицитѣ ще прекаратъ нощта. Сушенитѣ шопронитѣ и други запазени мѣста даватъ приютъ на дом. птици отъ студения вѣтрове и дъждъ. Най-сетне работата за едно такова дребно птицевъдство е незначителна и нейната тежестъ съвсемъ не се чувствува.

Така че, тамъ кждето липсватъ тѣзи условия, тамъ кждето всичката храна се купува и се строятъ скъпи кокошарници, птицевъдството ще бжде сравнително най-малко доходно. Тия естествени условия за поддържане на птицевъдството у насъ сж много добре преценени отъ Българския птицевъденъ съюзъ. Сжщиятъ, имайки предвидъ пъкъ отъ друга страна, тежкитѣ времена и непоносимата криза, които изживѣваме у насъ, *апелира къмъ всѣки, който разполага съ малко пространство земя-дворъ, да се отдаде на този отрасълъ, който отъ година на година взема все по-значително мѣсто въ нашия износъ*.

Науката ни учи, а практиката доказва, че птицитѣ, гледани дори и въ ограничени дворове даватъ доста задоволителни резултати, ако разбира се това се извършва съ любовъ, разумностъ и внимание къмъ тѣхъ.

Край къщата си азъ разполагамъ съ едно пространство отъ 24 кв. метра въ които отглеждамъ две раси, или по 10 отъ всѣка раса. Въпреки така ограничениѣ условия, моитѣ птици се издържатъ сами и ми даватъ повече отъ задоволителенъ резултатъ.

Наредъ съ земледѣлецътъ, трѣбва всички, които не се припитаватъ изключително отъ земята, като градинари, лозари, чиновници, учители, занаятчий, работници, да се отдадатъ на отглеждане домашни птици дори и въ най-малкъ размеръ. Особено пригодни сѫ двороветѣ на ония, които живѣятъ въ покрайнинитѣ, където птицитѣ иматъ възможностъ да се движатъ и разхождатъ на свобода. Ползата отъ поддържане на птицитѣ въ горния случай е двойка. Отъ една страна всички остатъци отъ кухнята се използватъ най-рационално отъ птицитѣ за храна, а отъ другата гледането на птицитѣ е свързано съ една морална полза, която допринася на тѣзи семейства, тъй като то изисква благоразумие въ домакинството, постоянство, порядъкъ и економия, любовъ къмъ природата и въ опредѣлено време—едно приятно забавление.

Ще ми бже позволено да повтора пакъ, че птицевъдството е много по-пригодно и по-подходяще за малкитѣ дребни стопанства, и въ тѣхъ съразмѣрно дава най-голѣма рента. Поддържането на дом. птици въ голѣми количества изисква повече познания, практика и опитностъ. При липса на сжщитѣ то си има и своитѣ недостатъци: като болести, неоплодени яйца и др. Принципътъ, че доходността на една кокошка се намалява въ обратна пропорция съ увеличение числото на птицитѣ, трѣбва добре да се прецени отъ нашитѣ птицевъди.

И за това моя съветъ е следния: *всѣки да поддържа птици съобразно разполагаемия дворъ и остатъци, съ които ще могатъ да се изхранятъ сжщитѣ, тогава птицевъдството действително ще бже единъ значително страниченъ доходъ за нашия изтощенъ вече отъ данъци земледѣлецъ, който трѣбва да си създаде странични поминъци.*

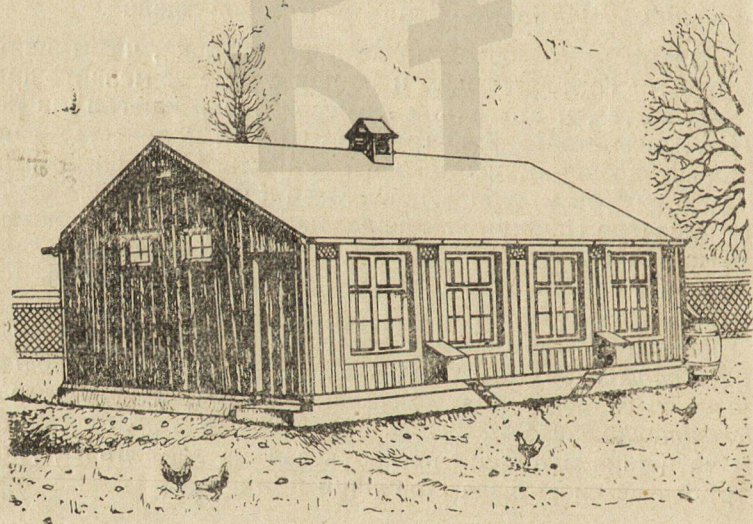
Оставяй всѣкога на разположение на птицитѣ: едъръ песъкъ, варъ и дървенъ кюмюръ въ сандъчета.

Д-ръ С. Игнатовъ.

Курникъ съ сѣдловъ покривъ ком- биниранъ съ зименъ дворъ за 100 кокошки.

Отъ архитектъ W. Arets.

1. Вѣрвамъ, че не грѣша въ предположението си, какво, предлагания проектъ съ покривъ на две страни (покривъ сѣдло) ще отговаря за повечето мѣста, особено такива съ голѣмъ зименъ мразъ. Както често повтаряме, покрива сѣдло е за предпочитане срещу тежеститѣ отъ силни снѣгове и силни вѣтрове. При този покривъ е възможна по добра вентилация и циркулация на въздуха. Този видъ покривъ запазва много по-добре тавана и е отличенъ за запазване на вътрешната температура. Презъ лѣтото курникъ съ такъвъ покривъ, даже и безъ таванъ, нѣма онази висока температура и застояла топлина, както това е при калкана покривъ.

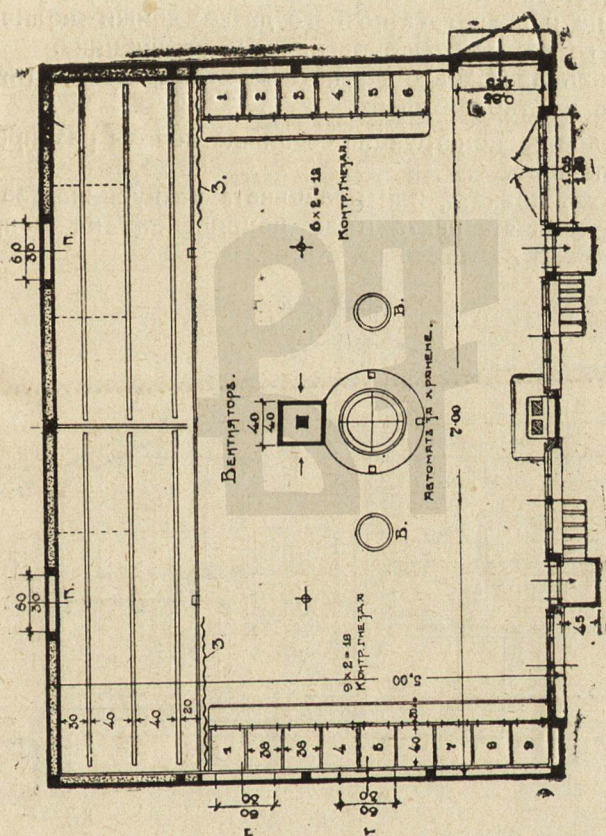

фиг. 1.

Фиг. 1. Общъ изгледъ на курника.

Тавана се състои тукъ отъ дъсчена скара-решетка на височина 2'10 метра, върху която е наслана слама 30 до 40 см. Този покривъ има това преимущество, че поддържа въ кур-

ника презъ лѣтото доста приятна хладина, а презъ зимата такава топлина. Друго полезно преимущество на този таванъ е че всичката влага въ курника се попива, поглъща отъ сламата. Наситения съ водни пари топълъ въздухъ се издига къмъ тавана и се филтрира презъ отворитѣ, които сж въ горния жгълъ на покрива. При този таванъ не може да се събере потъ по тавана, чиито капки, при падането си върху птицитѣ сж твърде пакостни и неприятни. Сламения пластъ трѣбва да се смѣня отъ време на време, за да не плесеняся или да се спласти.

фиг. 1.

Фиг. 2. П — прозорци подъ дъската за куришкитѣ, Г — горни прозорци (за вечерно слънце), З — завеса отъ зебло за презъ студения зимни вечери, В — водопойка.

При сѣдловия покривъ, споредъ пресмѣтанията отива 1.10 кубически метра дѣлано дърво и 3 квадратни метра дъски въ повече. — По точното пресмѣтане, цената на този покривъ е съ 1650 лева по голѣма отъ калкана.

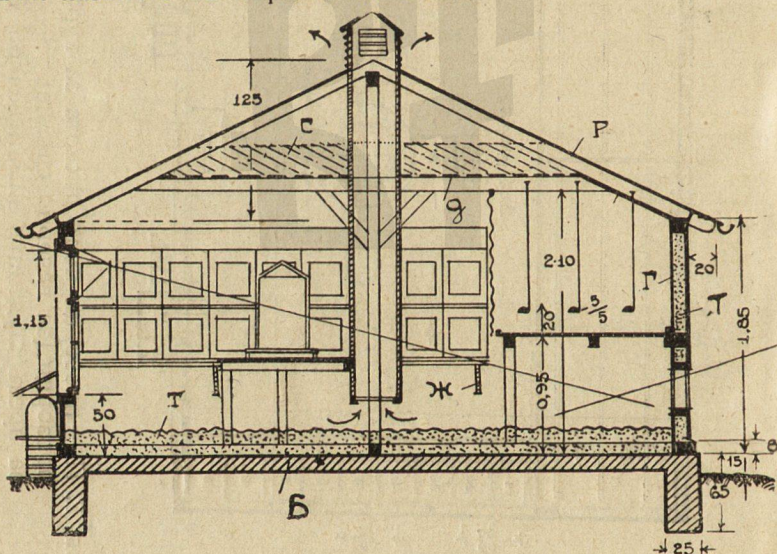
Безъ да се гледа на изброениятъ преимущества има и естетични основания за да се предпочете сѣдловия покривъ

2. Форма на курника. Основата е 5 на 7 метра, или общо 35 □ метра. Дълбочина 5 м. е избрана съ огледъ на освѣтлението. Прозорцитѣ съставляватъ (4 по 1'05 по 1'15 м.) равно на 5 □ м., или около 15% отъ пода, безъ двата прозорци, които сж подъ пъртоветѣ за спане. На кокошка се пада 0'33 □ м. мѣсто на пода за ровене и 0'830 куб. метра въздухъ. Презъ нѣколкото отдѣления на курника минава коридоръ, широкъ 1'20 или 1'60 м. Полозитѣ сж поставени въ два реда по 5 полови отъ дветехъ страни, или всичко 20, които сж достатъчни за 100 кокошки. Този коридоръ е по южната стена и позволява по него да се движи количка, а сжщо и да се извършва добра ревизия на курника.

3. За направата на пода, казахме въ първата статия, при разглеждане на първия планъ.

4. Дървената конструкция се вижда ясно и разбира отъ чертежа (плана).

5. За облицовката, или опаковката на курника, за изолацията на спалнята, както и за покриването на покрива, важи казаното въ първата ни статия.

фиг. 3.

Фиг. 3. Р—покривъ отъ рубероидъ, С—пластъ отъ слама, д—летви за нареждане сламата, Т—торфъ, ж—жельзна подпора, Б—бетонна плоча.

6. Прозорцитѣ иматъ следнитѣ размѣри: 1'05 на 1'15 трикрилни. Горнитѣ прозорци се отварятъ отдѣлно, а крилата сж така направени, че могатъ и тритѣхъ да се махвату. Подъ пъртоветѣ за спане има още два прозорци съ размѣри

0'30 на 0'60 метра, които сж напълно достатъчни. По широки прозорци сж излишни. Тѣзи прозорци пропуцатъ вечерната свѣтлина въ курника.

Върѣки малката височина 1'85 м. до таванската решетка, цѣлия курникъ, при даденитѣ размѣри за прозорцитѣ, е отлично осветенъ. Построенитѣ по дадения планъ курници потвърждаватъ напълно казаното.

7. Вкарването на чистъ, и изкарването на нечистия въздухъ презъ отворитѣ подъ покрива на южната страна (стѣна), смукателната камина вентилатора) и двата отвора подъ билото на покрива е описано въ първата статия.

За смѣняването на сламата на тавана се изваждатъ споредъ нуждата нѣколко летви отъ дървената решетка (скарата).

8. Вжтрешното разпредѣление въ курника. Отъ скицата ясно се вижда разпредѣлението. При разширенъ коридоръ се поставятъ по 10 положози въ два реда на дветехъ странй.

Всички други уреди, прѣтове и пр. сж подвижни. Пепелната баня е поставена подъ дъската за куришкитѣ (Kotbrett).

Предъ изходнитѣ отвори на курника тукъ имаме, тъй нареченитѣ изходни кжщички, които възпрепятствуватъ течението (въздушното течение). Изходни отвори, 1 м. широки, иматъ това преимущество, че не се претискатъ птицитѣ при излизане и бързо излизатъ отъ курника. Лошата имъ страна е, че е увеличена опасността отъ течението на въздуха. Шапката на вентилаторната тржба (камина) има на четиритѣхъ си страни дъсчено перде т. е. наредени подъ наклонъ дъсчици, презъ чиито отвори минава въздуха, но не и светлината.

9) Измазването е сжщото, което описаме въ първата си статия.

10. *Разни.* Поставяне на покривенъ улукъ е отъ полза. Относително положитѣ—гнездата има да кажемъ още че е цѣлесъобразно тѣ да сж наредени едно до друго и въ два реда. Размѣритѣ имъ сж: 40 см. височина. Дъсченитѣ положози се предпочитатъ предъ тѣзи отъ тенеке, или телена мрежа. Долния редъ на положитѣ трѣбва да е издигнатъ надъ пода и да лежи върху дървена рамка 6 на 8 см. съ крака отъ сжщитѣ размѣри дървета.

Ако се употрѣбятъ желѣзни подпорки вмѣсто дървени, улеснява се чистенето и дезинфекцията на пода и курника.

Полозитѣ, както се знае сж отворени отпредъ кждето е поставена само една 10 см. висока дъсчица-прагъ, за да не се разпилява сламата. Може да се постави едно перде за да остава кокошката въ полога спокойна.

По цѣлата дължина предъ положитѣ се поставя една 20 см. широка дъска за кацане на кокошкитѣ, които отиватъ

въ полозитѣ. Отъ предната страна на дъската е закована една летва.

Горния редъ положилъ сж съ наклоненъ покривъ, (капакъ) за да не могатъ да кацатъ и оставатъ да спятъ върху тѣхъ кокошкитѣ и съ това да го измърсятъ.

Сандъчетата положилъ трѣбва да могатъ да се измъкватъ за да се чистятъ.

Полозитѣ отъ горния редъ могатъ да служатъ за покривъ на полозитѣ отъ долния редъ.

М. Ц. Цоневъ.

Изкуство на храненето

Въпроса за храненето на дом. птици, е единъ проблемъ отъ извънредно голѣмъ интересъ въ птицевъдството. Въ различнитѣ страни и държави, се пише извънредно много за храненето, ежедневно ще срещнемъ въ специалнитѣ списания и брошури рецепти, дажби и съвети за тоя така неизчерпателенъ въпросъ.

И въпреки всичко, споредъ нашето мнение, и най-добрата и усъвършенствуванa рецепта ще има нѣкоя грѣшка или дефектъ. За това при храненето, трѣбва да се влага повече разумъ.

Ръководния принудъ при храненето, които особено добре трѣбва да се усвои отъ начинающитѣ е: съобразявай се при храненето на птицитѣ най-напредъ съ *почвата* на която се намира твоето стопанство, следъ туй храни съобразно *годишното време*, *климата* и споредъ *качеството на птичия дворъ* съ които разполагатъ.

Значи, не бива да се започва споредъ рецептата, която ние препоръчана отъ нѣкой, но трѣбва най-първо да се справимъ съ собствената почва и дворъ.

Грѣшкитѣ, които се правятъ при храненето и многото опущения ни принуждаватъ да дадемъ настоящитѣ осветления.

За най-обикновенъ примѣръ нека вземемъ царевицата, като зърнена храна!

Приемаме, че хранимъ птичото си стадо съ доброкачествено брашно или трици. Ако дадемъ на сжщото отгледано върху добра глинеста почва, една допълнителна дажба царевица като зърнена храна, добиваме като резултатъ, при ле-

китъ раси, въ скоро време *затлъстяване*. Въ противовесъ на на горното, царевицата като зърнена храна, при бедна песьчлива почва е най-добрата зърнена храна, защото замѣства всичко онова, което липсва на носачката.

Лѣте напр. при богата почва, въ никой случай не се дава цѣлата дажба която ни се препоръчва въ нѣкои списание, докато при лоша почва, ние трѣбва дори да я увеличимъ.

Тѣй е случая и съ всички храни, които ние получаваме готови за хранене. Производителътъ на сжитѣ не е въ състояние винаги да произвежда тия хр. продукти съобразно годишното време или почва. А ако той е недобросъвестенъ, колко много ще страдатъ интереситѣ на птицевѣда!

Ето защо, въ културнитѣ страни кждето и фабрикантитѣ сж по-добросъвестни, тия обстоятелства се взематъ подъ внимание при фабрикуването на хранитѣ. смѣсици и тамъ се продаватъ сжитѣ за носачки, ярки и пр. По отдѣлно! При това птицевѣда е достатъчно просвѣтенъ, за да знае кога точно трѣбва да увеличи или намали дажбата или да прибави къмъ нея нѣщо по-питателно!

Приготвяваме ли си, обаче сами смѣсената храна, тогава въпроса е още по-лесенъ. Но и въ случая ни сж необходими надлежитѣ познания, за да можемъ да използваме рационално всички качества и да избегнемъ опасноститѣ отъ неправилното смѣсване. Най-голѣмата опасностъ въ случая е *техническото*.

Всѣки птицевѣдъ знае колко трудно е да си приготи самъ храната, всички тия неудобства и трудности, ние ще подраздѣлимъ на три точки:

1) *Набавянето по възможностъ, винаги на еднокачествени хранителни продукти*, въ който случай птицевѣда не е въ състояние да прецени добре и правилно стойността имъ. Много често, при купуването на хранитѣ качествено респек. хранителното съдържание и последнитѣ не е еднакво. Ето защо, ние винаги трѣбва да ждемъ особено остроожни при покупката на храни.

2) Тя се състои въ трудното приготвление на смѣсиката, свързано съ неудобства и предполагащи обстоятелства, които най често липсватъ у нашия птицевѣдъ. При това смѣсване, особено много прецизни трѣбва да бждемъ по отношение на пропорцията, защото известно е на всички какво значи тукъ една грѣшка, загуба, която не можемъ да изличимъ съ нищо. Има случай, когато цѣли стада ставатъ жертви на неправилно хранене и то доста често.

Така, че и при смѣсването на храната ние ще бждемъ внимателни и спазваме предписанията на тази или онази

рецепта, която сме възприели за подходяща за нашите условия.

3) Неудобствата, които имаме при набавянето на много допълнителни храни, като разни видове брашна, шротове и прочие.

Ето защо, въ този случай, птицевъдите трѣбва да се сгрупиратъ наедно въ дружество или кооперация, кждето има възможность и сами да си доставятъ необходимите храни. По този начинъ тѣ винаги ще иматъ по-доброкачествени такива!

На край, ще припомнимъ на птицевѣда, че той трѣбва да се съобразява съ всички дреболии при храненето, защото взети вкупумъ тѣ несъблюдавани — сж вече единъ значителенъ факторъ. Нека птиците не се оставятъ безъ зеленина зиме и лѣте. Нека се съблюдаватъ всички хигиенични правила при храненето и поенето на птиците.

Изобщо при храненето на птиците ние трѣбва да съблюдаваме всички свръзки съ него нѣща. Моливътъ сжщо така трѣбва да е постоянно въ ржката на птицевѣда, защото само точно водената смѣтка ще ни донесе желания резултатъ.

Ж. Ламбриновъ.

Поощряване и организиране на птицевъдството и яйчарството въ Германия.

Въ рамките на общата програма за подпомагане на земледѣлието въ Германия и засилване производството на земеделски продукти, съ цель да се направи Германия по малко зависима отъ чуждия вносъ се полагатъ особенни грижи и за подпомагане на *птицевъдството и яйчарството*. Съ това се цели увеличаването на мѣстното производство на птици за да се намали голѣмия вносъ на такива отъ чужбина. Въ тази акция взима участие и Райха. На 12 юлий 1929 год. се образува по инициативата на м-вото на земедѣлието и прехраната на Райха единъ Комитетъ за организиране и поощряване на птицевъдството и яйчарството. Комитетъ е учреждение на Райха и централизира усилията на всички срѣди, които се занимаватъ съ птицевъдство и яйчарство. Като върховна организация, неговата главна задача, обаче, се състои въ това да координира усилията на основа-

нитъ презъ последнитъ години съ *средствата на Райха* организации за пласиментъ на яйца отъ една страна и съответнитъ стопански кржгове, отъ друга страна.

Отъ голѣмо значение за едно модерно поставяне организациитъ за събиране и пласиментъ на яйца и птици е преди всичко редовното следене на пазаря, липсата на достовѣренъ статистичесъ материалъ относно производството и пласимента на тѣзи артикули се чувствува осезателно отъ дълги години. Министерството на земедѣлието и прехраната на Райха се е споразумѣло съ Висшия Земледѣлски Съветъ, щото наблюденията върху пазаря, както и даването на преработени сведения изъ тази областъ да се възложи на новооснования Комитетъ при Райха. Подпомаганиятъ съ сръдства на Райха кооперации, централи за пласиментъ на яйца и търговци, ангросисти, се заставятъ да водятъ точни наблюдения върху пазарнитъ условия за яйца и птици, за резултатитъ, на които да уведомяватъ единствено въпросния комитетъ. Задача на комитета е да събира и преработва постъпващия материалъ и да го използва за едно балансиране между предлаганията и търсенията отъ страна на отдѣлнитъ производители и плащоритъ.

Комитетътъ смѣта, съ тѣзи и други подобни мѣрки да създаде благоприятни условия за яйцепроизводството въ Германия и да го насочи главно къмъ старание за подобрене на качеството, сортирането и пласимента на яйцата, за да конкурира успѣшно съ внасянитъ особено отъ Дания, Холандия и Белгия първокачественни яйца. По примѣра на Белгия, и Германия се стреми да запази и развие собственото си яйцепроизводство и намали, доколкото е възможно зависимостта си въ това отношение отъ чужбина.

Докато въ България комитетността е централизирана само въ Министерството на земледѣлието, Германия и др. западни държави, схванали добре извора на едно, съ малки грижи народно богатство, и съ взаимни усилия на професионалнитъ и комитетнитъ организации, полагатъ всички грижи и не жалятъ сръдства за повдигане на птицевъдството, за да се запазватъ отъ вносъ на чужди яйца.

Въ насъ освенъ, че много малко се прави за тоя отраслъ на народното ни стопанство, но и понѣкога *се пречи на частната инициатива отъ хора* подчинени на министерството на земледѣлието.

Колкото се отнася за най-скромни сръдства, било то за изложби, конкурси, птицевъдна литература и пр. освенъ, че много малко се дава, а ако се даде нѣщо, то ще трѣбва цѣли месеци да се чака, понеже липсватъ пари, когато за безполезни цели винаги се намиратъ такива.

За координиране на усилията съ професионалнитъ

организации и компетентнитѣ *срѣди за повдигане на птицевъдството и яйчарската търговия въ България и дума не може да става*. Това е монополъ на Министерството на земледѣлието и неговитѣ органи, за това и резултатитѣ сж, че земледѣлска България въ това отношение е останала най-назадъ. Това не бива да е така. Ние трѣбва да следваме примѣритѣ на западноевропейскитѣ държави, за да имаме успѣхи. Повече внимание къмъ това народно стопанство, за да се оправдае твърдението, че левътъ се крепи на „крѣхката черупка“ на нашето яйце.

Д-ръ С. Игнатовъ.

Какво зная за болеститѣ по птицитѣ.

Болеститѣ на птицитѣ ги дѣлимъ на две:

1. Болести, причинителитѣ, на които сж отъ растителното царство и
2. Болести, причинителитѣ, на които сж отъ животинското царство.

И при двата вида причинителитѣ могатъ да бждатъ едно или многоклетъчни.

А. едноклетъчни растителни причинители:

1. Бактерии, които дѣлимъ на:
 - а) Коки (зърнести)
 - б) Бацили (пръчици)
 - в) Спирали (витлообразни)

Кокитѣ дѣлимъ на:

- 1) Монококи — единични зрънца
- 2) Диплококи — по две
- 3) Стрептококи — верижки — бройница
- 4) Стафилококи — гроздоподобни

2. Бацилитѣ сж най-често верижни — стрепто-бацили

3. Спиралитѣ сж: 1 пжтъ завити комабацили

2 „ „ спирохетата

3 „ „

4. Гжбичкитѣ, които се размножаватъ чрезъ напѣване — дрожде — нѣматъ значение за болеститѣ по птицитѣ.

Многоклетъчни растителни причинители гжби:

- а) Оидиумъ
- б) Понецилиумъ и
- в) Мукоръ.

Едноклетъчни животински причинители

1. Протозоа (кокцидии)

2. Краста

а) Саркоптесъ — накожна краста

б) Ламиносиоптесъ цистикула — подкоженъ паразитъ

в) Битодитесъ нудансъ — паразити въ въздушнитѣ торбички.

г. Дерманисусъ галинарумъ — птича краста.

3. Червеи

а) Стронгилусъ нодуларисъ — стомашни червеи у гъската

б. Сингамусъ трахеалисъ — червеи въ трахеята

Инфекциознитѣ болести се причиняватъ отъ растителни причинители

Инвазионнитѣ — отъ животински.

По голѣмата частъ отъ эпизоотитѣ по птицитѣ се причиняватъ отъ бактерии.

1. Туберкулозата — отъ бацилусъ туберкулозисъ

2. Холерата — отъ бацилусъ ависентикусъ

3. Бѣлия поносъ — отъ бацилусъ пулорумъ.

Освенъ това нѣколко болести се причиняватъ отъ невидими съ днешнитѣ микроскопи вируси, които преминаватъ презъ филтритѣ за бактерии. Такива болести сж:

1) Кокошата чума, 2) Дифтерита по кокошкитѣ 3) Лойкемията и Саркоматозата.

Отъ болеститѣ по птицитѣ, причинявани отъ едноклетъчни животински причинители, важна е кокцидиозата.

Многоклетъчнитѣ животински паразити се дѣлятъ на вътрешни и външни.

Къмъ вътрешнитѣ паразити принадлежатъ тѣзи, въ пищеварителния каналъ и въ трахеята.

Къмъ външнитѣ паразити принадлежатъ разнитѣ видове краста.

Туберкулозата е най-страшната епизотия, както при птицитѣ, така и при другитѣ домашни животни и човѣка.

Поради нейния хрониченъ развой (много редко тя е бързотечна) изкореняването ѝ отъ единѣе много курникъ мжчно.

Тя се причинява отъ *Bacillus tuberculosis* и напада най-често кокошкитѣ и пуйкитѣ. Патицитѣ и гжскитѣ сж много поустойчиви на заразата.

Туберкулозния бацилъ противостои на киселинитѣ, т. е. той не може да бжде разрушенъ, унищоженъ чрезъ киселина, защото е обвитъ съ единъ тънъкъ пластъ тлъстина-

При боядисването за микроскопически препаратъ, той се боядисва трудно, но боядисанъ веднажъ той задържа боята. Типичното положение на туберкулознитѣ бацили е, или въ формата на римско петъ V, или по две успоредно поставени =. За ветеринарнитѣ лѣкари, които си служатъ и съ микроскопа е важно и откриването на едритѣ многоядрени клетки въ нападнатата животинска тъканъ.

Развитието на болестъта е хроническо. То трае около 2—6 м-ца. Инкубационния периодъ е 1—2 месеца.

Туберкулозния бацилъ се приема чрезъ пищеварителния каналъ. Инфектирането съ единични бацили най-често не е опасно. За опасното заразяване сж необходими множество бацили. Резултата отъ инфекцията е образуването на туберкулъ. Повечето отъ бацилитѣ оставатъ закрѣпени въ лигавата кожа на червата и то по наранени мѣста. Тамъ тѣ започватъ да растатъ и се размножаватъ, като отдѣлятъ материя, която представлява истинската туберкулозна отрова. Противъ нахлуването на туберкулозни бацили въ тѣлото, последното реагира, като изпраща своитѣ войници — бѣлитѣ кръвни тѣлца, или лейкоцититѣ на това мѣсто кждето тѣ образуватъ преграда за разпространението на бацилитѣ.

Туберкулознитѣ бацили, около които лейкоцититѣ сж издигнали барикада, трѣбва да се хранятъ отъ вѣнъ. При постоянното нарастване на това зрѣнце, най-последъ въ него не влиза никаква храна, въ центъра му и се явява измиране на бацилитѣ отъ центъра къмъ периферията. Явява се нагнояване, размекване и после, втвърдяване, варосване.

Следъ дълго развитие зрѣнцето може да стигне на голѣмина колкото просено зърно и тази форма на туберкулозата, при която има много такива зрѣнца едно до друго се нарича милидурна туберкулоза. При развитието на туберкулознитѣ възелчета, или зрѣнце, се достига до единъ моментъ, че бива нападнатъ и повреденъ и най-горния пластъ на лигавата кожа на червата, той се разкъсва и изтича съдържимото въ тѣхъ, за да се образуватъ вече много и много нови заразени мѣста въ червата. Голѣма частъ отъ бацилитѣ излизатъ размѣсени съ куришкитѣ и съ тѣхъ се заразяватъ здравитѣ птици въ сжщия дворъ.

Отъ червата, туберкулознитѣ бацили минаватъ въ черния дробъ, следъ това въ далака, коститѣ, бъбрецитѣ и т. н.

Живата птица не изнася много характерни признаци. Такива сж: диария, силно отслабване, изпусаляване и по нѣкога куцане.

Борбата съ туберкулозата по птицитѣ е много трудна. Днесъ ветеринарната медицина разполага съ срѣдство за от-

криване на болнитѣ отъ туберкулоза птици съ помощта на Туберкулина.

За това, налага се особено въ развъднитѣ станции да става туберкулинизирането на расовитѣ разплодни птици и въ всички модерни кокошарници, кждето се работи въ малък дворъ и съ повече птици у насъ въ България.

За предпазване отъ всички болести най-главнитѣ условия сж: абсолютна чистота, дезинфекция отъ време на време, сухостъ на курника и двора, и много свѣтлина, въздухъ и слънце въ тѣхъ.

Кокцидиозата по птицитѣ се предизвиква отъ едноклетъчно сжщество отъ животински произходъ. Тя е сжщо една епизотия съ голѣмо значение. Отъ нея заболяватъ главно младитѣ птици. Кокцидитѣ, птицитѣ поглъщатъ съ замърсената храна и замърсената вода съ куришки и пр. и се загнѣздятъ въ червата, главно въ дебелитѣ и слѣпото черво, което има два рога. Кокцидитѣ се откриватъ лесно съ микроскопа. Умрѣлитѣ отъ тази болестъ птици сж съ възпалени черва. Живитѣ иматъ постоянно диария, която не спира, отслабване и синкавъ гребенъ.

Нѣмаме сигурно срѣдство за борба съ тази болестъ, но имаме ли болни птици отъ нея, тѣхъ трѣбва веднага да отстранимъ и унищожимъ. Здравитѣ трѣбва да премѣстимъ въ новъ, другъ курникъ и дворъ, който трѣбва да мѣнимъ всѣки 4 дни, като всѣкога извършваме най-основна дезинфекция на курника и излаза. Куришкитѣ трѣбва *ежедневно* да се събиратъ и изгарятъ.

Срещу вмѣкването на нѣкоя епизоотия между птицитѣ ни, можемъ да си помогнемъ до известна степенъ, чрезъ една строга и продължителна карантина за купени отъ другаде птици. Така че никога не трѣбва да се пущатъ направо въ кокошарника новокупени птици. Често пжти може птици, които изглеждатъ здрави, да сж преболеждали отъ нѣкоя заразителна болестъ и да сж още носители на бацилитѣ на болестта, като напр. холера или бѣлъ поносъ. За запазване отъ такивато носители на бацили е необходимо — нужна дълговременна карантина при която, при купенитѣ птици се остава една здрава птица отъ собственитѣ ни и се чака края на карантинния периодъ. Или носители на бацили, новокупенитѣ птици, заразяватъ нашата и съ това ние имаме само една жертва. Така новокупенитѣ птици не можемъ да използваме всѣкога безогледно и бързо.

Трѣбва сжщо да бждемъ много внимателни при покупката на яйца за разплодъ, за мжтене. Знае се, че мѣстото кждето остава загнѣзденъ бацила на *бѣлия поносъ*, на преболеждали на гледъ кокошки е яйчника. Повечето отъ яйцата отъ такивато кокошки сж заразени и ако отъ тѣхъ се

излюпатъ пилета, които сж инфектирани още отъ яйцето, тѣ разпространяватъ заразата и върху здравитѣ, пиленца отъ нашитѣ кокошки изложени заедно съ тѣхъ и то въ повечето случаи само въ продължение на нѣколко дневното имъ сжществуване.

Който иска да бжде запазено стадото му отъ тази болестъ, трѣбва да купува яйца за разплодъ само отъ тѣзи стопанства, кждето може да се докаже, че кокошкитѣ сж изследвани чрезъ вземане отъ тѣхъ на проби кръвь и подложени на аглютиниране.

Иванъ А. Поповъ.

Подпредседателъ на Яйч. Сдружение.

Организация на търговията съ яйца въ България.

Въ книжка 7 на списанието „Доходно Птицевъдство“, намираме статия подъ наименование: „Яйчарството трѣбва да се уреди“. — Авторъ на сжщата е нѣкой си г. Гр. Грозевъ, ржководителъ на селската кооперация въ с. Бояджикъ — Ямболско. —

Прави скръбно впечатление, че по такъвъ важенъ въпросъ отъ стопански характеръ, се пише така повърхностно, и то отъ съвсемъ не компетентно лице. Трѣбвало е автора да бжде по скромненъ и да не се счита авторитетъ по въпроси, по които е невежъ. Че е ржководителъ на кооперация не значи още, че е придобилъ познания по всички области на стопанския животъ, за да се отнася така леко къмъ въпроси, които искатъ много повече изучавания. Иначе значи, да търсимъ да създаваме само настроения и да дразнимъ; така, обаче, не се гради въ стопанския животъ.

Въ цитираната статия г. Грозевъ изкарва: че въ България съ търговията на яйца си играятъ 5 — 6 фирми, които съ едно „слабо подушване“, правила картелъ и по тоя начинъ донасяли милиони загуби на българския производителъ, като намалили цената тукъ, точно когато въ Германия имало повишение. Че тѣхната кооперация се мжчила да продава на търгъ, въ какъвто случай представителитѣ на разнитѣ фирми се споразумѣвали и вземали яйцата имъ, както си искали. Затова и производителя трѣбва да дава яйцата си на кооперацията, защото търговеца единъ пжтъ даде повече отъ

нея, за да „грабне утре цѣлъ левъ“. Че крайно време е да се обсеби износа отъ кооперациитѣ, за да не се оставятъ производителитѣ да бждатъ тормозени отъ селския събирачъ „съ хилядата лева капиталъ и мършавия конь“, които отъ експлоатацията на производителитѣ може да достигне до завидно богатство и даже да изнася яйца въ странство. Щомъ последния прави това, защо кооперациитѣ да не могатъ?

Тенденцията е явна: да се призоватъ кооперациитѣ къмъ износъ. Но нима за да се стори това, трѣбваше да се кажатъ толкова неистини?. Само съ ядъ и злоба къмъ търговеца не се чертае пжтя на кооперациитѣ. Тѣхни учители ще бждатъ пакъ търговцитѣ и „ентусиазирания кооператоръ“ отъ с. Бояджикъ, можеше да бжде по-почтенъ къмъ търговцитѣ и по-правдивъ въ изложението си.

И въ срѣдитѣ на нашето сдружение има привърженици за кооперативенъ износъ на яйца, но тѣ съвсемъ не смѣтатъ, че това е така лека работа, както кооператора отъ с. Бояджикъ си въобразява.

Не е ли известно на горепосочения авторъ, че тази година, въ началото на пролѣтътъ, кооперациитѣ имаха конференция по въпроса за износа на яйцата?. И ако не е присъствувалъ, не се ли е интересувалъ да знае, че тамъ е билъ разгледанъ най-обективно въпроса и не сж посмѣли да се ангажиратъ съ кооперативенъ износъ, защото сж имали предъ видъ, че яйцата сж борсовъ артикулъ, подлежащъ на развала и съ голѣми вариации въ ценитѣ; че условията въ странство сж ненормални и че тия условия сж най-неподходящи за такава грамадна и рискована работа, затова приеха още да стажуватъ. И затова бѣ препоржката да продаватъ яйцата си само на една фирма. „Ова“. Много е далечъ отъ истината, обаче, да се смѣта, че само за това другитѣ двѣ голѣми фирми въ България „сж плѣснали ржце“ да се борятъ съ тѣхъ. Нито е имало фронтъ срещу „Ова“, нито това може да се прави заради кооперациитѣ, още повече че най-организиранитѣ кооперации въ Плѣвенско (40) сж при фирмата „Рако“. А кооператора отъ с. Бояджикъ да не мисли, че като сж се събрали 5 кооперации да продаватъ заедно, вече сж изплашили експортъоритѣ.

Явно фалшиво, и грубо тенденциозно е, да се пише, че експортъоритѣ на яйцата въ България, ограбвали селския производител и съ „едно подушване“ се споразумѣвали, за да купуватъ ефтино, когато въ странство имало повишение. Такава недобросъвестностъ надминава всички граници. Ние твърдимъ — нѣма другъ продуктъ на селското стопанство, за който нашия производител да получава такава пълна цена, въ връзка съ ценитѣ въ странство, както отъ яйцата, и нѣма браншъ, въ който да е по мжно картелирането, отколкото въ нашия. Ако имаме на противно мнение Общ. Съюзъ на

Кооп., съ удоволствие бихме му предложили анкета, но кооператорътъ отъ Бояджикъ не заслужава това. Въ България конкуренцията е много силна по причина на много фирми, и главно поради колебанията въ ценитъ, които помагватъ да се купува скъпо, съ надежда, че цената въ странство ще се повиши, а въ резултатъ това не се оправдава. Когато експортнитъ фирми отъ нѣколко години свършватъ годинитъ съ загуби, да се говори за ограбване на селския производителъ, е смѣшно. Тази година напримѣръ, селския производителъ, по статистикитъ, които водимъ (и които държимъ на разположение на г. Грозевъ) е получилъ чисти пари на яйце 230—250 лева. Като се прибави къмъ тая цена; 10 ст. за селскиятъ събирачъ или за кооперативния събирачъ, 10 ст. за шкартъ негодни за износъ яйца; 10 ст. изработка за странство; 15 ст. амбалажъ, 12 ст. мито: 30 ст. навло до германската граница, 5 ст. банк. разноски и лихви, яйцето е получило цена 317—337 паритетъ германската граница, а това прави срѣдна цена *Рмк.* — 130—147, каквато не е постигната срѣдно отъ продажбитъ на експортьора, — следователно, той но е реализиралъ печалба, а загуба. А отношенията между фирмитъ сж толкова обтѣгнати — считайки се една друга виновни за това положение, че абсолютно каквото и да е споразумение помежду имъ е изключено, нито пъкъ може осъществено да даде резултатъ, и затова голѣма лъжа е, че за яйцата отъ с. Бояджикъ, се споразумѣвали да ги взематъ ефтино и следъ това да си дѣлятъ печалбата. Нека г. Грозевъ си донесе бележника и да провѣри на коя дата на каква цена сж продали, като сравни съ ценитъ въ Ямболъ на сжщата дата (ще му ги дадемъ по бюлетинитъ на фирмитъ) и ценитъ въ странство къмъ сжщата дата. Да се приказва само е лесно, да се екзалтира сжщо. Нека обаче, да погледне цифритъ и остави тѣ да говорятъ. А ценитъ, на които се купува въ селата, съвсемъ не позволяватъ на събирача „съ хиляда лева капиталъ“ да печели. Не знае ли г. Грозевъ, че по селата, събирачитъ водятъ помежду си голѣма конкуренция, вследствие на което не могатъ да печелятъ, а не да трупатъ богатство. За тѣхъ 10—20 стотинки сж нищо да повишатъ въ селата, а тия стотинки съответствуватъ на 5—10 *рмк.*, каквито повишения въ странство не могатъ да ставатъ. Какъ може тогава търговеца на който е продавала кооперацията, единъ, два пжти да имъ даде пълната пазарна цена, а на следуюция пжтъ да имъ даде много по-низка? Та никога въ селата не се е купувало съ по-голѣма разлика отъ 10—15 ст. отъ цената въ града, и е невъзможно такова положение. Много пжти пъкъ, поради лудитъ конкуренции въ селата, сме принудени да повишаваме цената въ града. А това, че кооперацията въ Бояджикъ е продавала на търгъ и използвала съревнуванието между

фирмитъ, значи че е получавала цена по-висока отъ пазарната, и за това другия път, опаренитъ фирми нѣматъ желание да наддаватъ безъ смѣтка и тогава не може да се получи цена, която ржководителитъ на кооперацията имъ се иска да взематъ, безъ огледъ на положението. Но нима ржководителитъ не знаятъ каква е била цената въ града? И какъ тогава могатъ да бждатъ изиграни, още повече, че нѣма голѣма разлика отъ покупната цена въ селото и продажната въ града? А да се е купувало съ месеци на ниска цена — 120, е лъжа. Азъ твърдя, че миналата година въ Ямболъ най-ниската цена е била 140—145 и то, за кжсо време, а тази година 190—200 лева, сжщо за кжсо време.

Поради конкуренцията, отъ една страна, между събирачитъ, отъ друга между експортъоритъ, се държи въ България много висока цена въ селата, каквато никога нито при кооперативенъ, нито при нѣкакъвъ другъ видъ износъ, могатъ да получатъ. Това е истината. А вариациитъ въ ценитъ зависятъ отъ Европейския пазаръ и съвсемъ е невъзможно, когато въ странство има повишение, тукъ да има спадане. Това значи, че нищо не разбира г. Грозевъ. Сигурно, той има предъ видъ, тази година, че отъ 280—300 лева цена въ началото на августъ спадане до 2 лева въ края на сжщия месецъ, безъ да е известенъ за катастрофата, която претърпѣха ценитъ и огромнитъ загуби отъ рекламации презъ сжщото време. У насъ е така, че при спадане, още 2—3 седмици се държи високата цена, защото експортъоритъ сж дали гаранции на събирачитъ, а при повишение, сжщиятъ день повишението отива до наи-затѣнтеното село и се купува вече на новата цена. Безсъмнено, при повишение на цената въ странство, отъ стоката, която иматъ купена по-ефтино, експортъоритъ ще спечелятъ, но и на това ли завидя г. Грозевъ?

Условията за нашия износъ сж лоши и се влошаватъ. Причината е, че всички западно-европейски страни, които купуватъ яйца, увеличиха мѣстното си производство и по тоя начинъ много отъ тѣхъ нѣматъ нужда отъ чуждъ вносъ. Нѣщо повече, страни вносителки станаха износителки като Франция, Белгия, въ които внасяхме по-рано доста български яйца. Износнитъ страни сжщо увеличиха производството, като Дания, Холандия, Полша и пр. България е много назадъ, Единствениитъ купувачи въ странство сж: Англия, Германия и Швейцария; въ Англия български яйца не отиватъ, а най-много въ Германия. Ненормалното е: 1) увеличение мѣстното производство въ импортнитъ страни 2) не установения износъ отъ Русия, която преди войната изнасяше годишно 24,000 вагони, а миналата година е изнесла само 8000, 3) вноса отъ задморскитъ страни: Китай, Аржентина, Австралия, Египетъ. При тия условия, пазаря се стеснява и става претенци-

озенъ. Българското яйце трѣбва да пжтува по-дълго и се поврежда. Българската кокошка не снеся много яйца и е нерентабилна. Вънъ отъ това, развитието на хладилното дѣло видоизмѣня условията за работа. По рано презъ есенъта и зимата, цената се повишаваше, сега въ сжщото време иде застой, поради продаване охладена стока. Ето защо кооператоритѣ не смѣятъ да правятъ още износъ, защото може да ги постигне крахъ, много по-голѣмъ отъ тоя на „Асѣнова Крепость“.

За сега бихъ призовалъ кооперациитѣ къмъ друга много по-полезна работа: да проагитиратъ между селското население подобрене расата, условията за животъ, и храната на нашитѣ птици, за да увеличатъ производството. Докато нашата кокошка снеся 60 яйца годишно, а въ другитѣ страни по 150—200—250 яйца, то мжчно можемъ да конкурираме. Какво би било ако и нашия производителъ имаше толкова яйца. Щѣше да увеличи дохода си и да конкурира на европейския пазаръ.

Ще дойде време кооперациитѣ и у насъ да почнатъ износъ. Но това не ще да бжде нито така скоро (ако се иска да бжде резултатно) нито така лесно. Ще трѣбва доста да се специализиратъ кооператоритѣ, ще трѣбва много да измѣнятъ отъ манталитета си мѣстнитѣ ржководители. И да не си представляватъ, че всичко което „хвѣрчи се яде“, а по сериозно да се отдадатъ на работа, за запознаване съ много подробности, безъ които ще компрометиратъ веднага коопер. износъ, и внесатъ разочарование въ населението, вмѣсто ентусиазъмъ. За сега толкова, другъ пжтъ при нужда ще кажемъ повече.

Птицевъди и Земледѣлци!

Посетете масово голѣмата ОБЛАСТНА ПТИЦЕВЪДНА ИЗЛОЖБА, която ще стане на 24 и 25 този месецъ въ градъ Пловдивъ.

Пжтуване съ 50% намаление.

Другаде и у насъ

България изнася яйца за около 850 милиона лева годишно, обаче, презъ изтеклата 1928 г. този износъ намаля съ около 220 милиона лева. Това чувствително намаление въ износа на яйцата се дължи главно на обстоятелството, че у насъ липсватъ модерни птицевъдни стопанства, производителяселенинъ гледа твърде небрежно своитѣ птици, не подобрява расата имъ и т. н. Поради всичко това, производството и износътъ на яйца у насъ не сж постоянни. Въ чужбина — Дания, Белгия, Полша, Германия, Съединенитѣ Щати и пр. птицевъдството и яйчарството съставятъ редовно и твърде доходно занаятие на много дребни и едри селски стопани. Подолу даваме сведения за производството на яйца въ селскитѣ стопанства въ Америка, които заемаме отъ единъ столиченъ ежедневникъ отъ 1 т. м. „До каква степенъ може да се развие, и какво важно стопанско богатство може да представлява за селянина птицевъдството, най-добъръ примѣръ ни дава Америка. Въ Америка сжществува общината Соноша съ малкото градче Петалума, близо до Санъ Франциско. Населението на тази община живѣе изключително отъ птицевъдството, макаръ мѣстнитѣ условия да не сж много благоприятни — почвата е пѣсъчлива и обрасла съ кактуси. Тамъ се отглежда ежегодно около 6 милиона кокошки, главно отъ расата Легхорнъ. Само градчето Петалума има 4 милиона кокошки, които носятъ ежегодно най-малко 50 милиона яйца, които даватъ приходъ 16,500,000 долара или два милиарда, 310 милиона лева. Всѣка кокошка дава чистъ приходъ около 3 долара или 430 лева, а има земледѣлци, които отглеждатъ по 1500 кокошки. Най-бедния земледѣлецъ, живѣе отъ прихода на 3000 кокошки, има 2 автомобиля и хубава къща и плаща годишенъ данъкъ отъ 6000 долара—около 800,000 лева. Едно птицевъдно селско стопанство има само 25 хектара земя, която се оценява по 1300 лева на хектаръ. По този начинъ само за 4 месеца птицитѣ напълно изплащатъ стойността на земята и имота. Това звучи като приказка за насъ, българитѣ. А въ сжщностъ това е една прекрасна действителностъ, която и ние можемъ да постигнемъ съ повече усилия, съ повече просвѣта и съ повече грижи.

Подновявай кръвта на птицитѣ само съ изпитани расови петли доходносьта ще се удвои.

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ.

Какъ да хранимъ кокошкитѣ съ овесъ?

Овесътъ, особено въ началото се кълве много неохотно отъ птицитѣ, при това остритѣ крайща на зърното могатъ да причинятъ повреждания въ гушата. За това най-добре е овесътъ да се дава на птицитѣ въ наикиснато състояние. За целта овесътъ се наикисва въ студена вода, единъ день преди храненето или пъкъ полива съ топла вода и оставя да истине. Така овлажняния овесъ трѣбва да се дава *винаги* въ хранил-китѣ на стадото, защото на земята той ще се омърси пре-много. Дажбата въ случай се опредѣля, преди овесътъ да е овлажненъ.

Овесътъ е една отлична и питателна храна, при това замѣства зеленината, особено презъ зимата. Кълненъ ли е овесътъ, тогава той става по-смилаемъ, допринася за запазване на здравето и дразни животоспособността и е нѣщо като зеленината презъ пролѣтѣта. Овесътъ съдържа авенинъ, който дава енергията и силата на конетѣ, а кълнения овесъ, който съдържа витаминъ действа, за възбуждане на поло-вата деятельность у птицитѣ. Всички тия съдържимости, по-срѣдствомъ кълненето ставатъ по дееспособни.

Резултата, който получаваме на първо време при хра-ненето съ кълненъ овесъ е увеличение на носливостѣта, което много особено се чувствува зиме. И въ този случай, ове-сътъ се тегли преди да е накълненъ, дава се обикновено 10 грама сухъ овесъ, въ форма на кълненъ, дневно на разплодници, на носачки малко повече. Приготовлението на кълненъ овесъ е много просто. При едно малко птиче стадо това става така: набавяме си две тенекии отъ газъ на чиито дъна пробиваме нѣколко дупки, презъ които да изтича излишната вода. Следъ туй поставяме въ тенекийтѣ овесъ, който е стоялъ наикиснатъ въ топла вода цѣла нощъ. Най-важното въ случая е, да се постави на тази вода една чаена лъжичка формалинъ на 6 литри вода който предотвратява мухлясването на овеса. (Въ 6 литри вода, може да се кълни 6 кгр. овесъ). Напълни ли се по този начинъ сжда съ овлажняния овесъ, сжщия се по-ставя въ една топла стая, покритъ съ зебло или чуваль. Еже-дневно овеса се напрѣсква съ хладка вода и вечеръ се пре-хвърля въ другото тенеке. Така чрезъ прехвърлянето на овеса, всѣки день отъ единия сждъ въ другия, той се провѣтря и запазва въ много добро състояние. Храненето съ кълненъ овесъ, става следъ 6—9 день, въ зависимостъ отъ топлината

при която е приготвенъ. Кълнения овесъ, може да се даде на кокошкитѣ, когато зародиша е съвсемъ малъкъ, но сжщо така и когато е получилъ *зелени* листенца. Така кълненитѣ зърна се разкъсватъ и даватъ на птицитѣ, които ги поглъщатъ съ голѣма жадность. Отъ кълнения овесъ се дава на птица по 10 грама дневно. Когато нуждата е по-голѣма, приготвлението на овеса става въ по-голѣми плоски сандъци, дъната на които сж пробити. И тукъ не бива да се забравя, че овеса се накисва задължително въ формалинова вода.

Какъ да хранимъ кокошкитѣ съ зеленина?

Зелената храна трѣбва така да се даде на птицитѣ, за да не я разхвърлятъ по земята и измърсятъ. За това зелената се дава, като се окачи или закрепи нейде нависоко, отъ кждето птицитѣ да си кълвятъ или да се нареже на ситно и постави въ хранилката.

Зелената храна трѣбва да бжде крѣхка, защото дървесината зеленина, особено сжщо предъ прецѣфтяването губи стойността на хранителнитѣ вещества напр. ако е зелена (млада) има 7·4%, хранителна стойность отъ която 2·1%, белтъчини, а прецѣфтѣла само 6·7%, хр. стойность, отъ която белтъчини 1·1%, споредъ хранителната стойность на специалнитѣ зеленини, ще споменемъ нѣкои отъ тѣхъ: крѣхка зелена трева, салатата и листата отъ зеле, люцерна, листа отъ цвекло.

Често препоръчвания копъръ, не се яде отъ кокошкитѣ, поради влакнеститѣ листа. Младитѣ пилета не бива да се хранятъ съ салатата и спанакъ, защото тѣ съдържатъ много алкални соли, които предизвикватъ диария.

Значението, обаче, на зелената не се състои само въ нѣжната хранителна стойность, но и въ богатото ѝ съдържание на минерални соли и витамини.

Какъ се хранятъ носачкитѣ при конкурситѣ за носливостъ?

1. При единъ голѣмъ конкурсъ за носливостъ въ Германия, съ много добри резултати е хранено както следва:

Сутринъ. 15 грама жито, 1½ часъ следъ това е отворенъ автомата за хранене. Той съдържалъ една смѣсца отъ: 20

части едри житени трици, 15 части рибено брашно, 10 части костено брашно.

Обядъ. 20 грама жито на трици. Единъ часъ преди залезъ на слънцето се затваря автоматъ и хвърля на птица по 30 грама жито. Камъчета, гасена варъ и дървени въглища произволно.

Тази храна е особено много богата на белтъчини, като се преосановила отъ анализа на извернахията по птицитъ.

II. *Хранене при единъ конкурсъ въ Америка.* Зърнена храна: по 100 фунта отъ жито, царевица и овесъ.

Смѣсена храна по 100 фунта, житени трици, овесено брашно, царевично месно брашно.

III. *Въ една американска опитна станция.* 25 грама царевица, 12¹/₂ ечемикъ, 10 гр. кълненъ овесъ. Прибавя се още 15 гр. житени трици, 15 ечемикъ, булгуръ, 5 гр. овесъ трусонъ, 15 гр. месно брашно.

Най-разпространената формула за хранене на Wicson в Америка: е 80 фунта царевично брашно, 20 житени трици, 5 грама пресно костено брашно, 5 ситни камачета, 1 солъ и млѣко.

Какво трѣбва да е костеното брашно и колко да хранимъ отъ него?

Сухото костено брашно ако не е смлено отъ обезмаслени и обработени кости, единъ ефтинъ источникъ на фосфоръ и белтъчинъ. Доброкачественото костено брашно съдържа: 24-28% белтъчни, 4-8% мазнини, 21-5% варъ 22-5% фосфорна киселина. Отъ такова костено брашно, което можемъ да си купимъ отъ българската Птицевъдна кооперация въ София, се дава на птици дневно по 10 до 15 грама. Ето защо винаги трѣбва да бждемъ внимателни при купуването на к. брашно и да искаме отъ продавача гаранция, че то съдържа мазнини. Въ пазаря се намира два вида к. брашно: *дробно к. брашно*, което служи за бъркане съ други примѣси и *едро*, такова, което се употребява при хранене съ сухи смѣсици. Особено, за предпочитане е това к. брашно, което е смлено отъ пресни кости, въ които случай то съдържа повече белтъчини и отчасти може да замѣсти месното брашно или храненето съ дроб. и друга м. храна. Отъ него, обаче не бива да се храни повече отъ 10 грама дневно на птица, защото причинява диария, костено брашно, може да си смели всѣки стопанинъ, които има нужда отъ по-голъми количества, като за целта се снабди съ една костомелка. Нека се знае, че говежди кости се мелятъ най-лесно а свинскитъ и агнешкитъ по-трудно.

Яйцето като хранително сръдство и неговия съставъ.

Яйцето е ценно хранително сръдство. Като храна за човѣка на първо мѣсто стоятъ кокошитѣ яйца, а следъ тѣхъ идатъ пачитѣ. Пуйчитѣ и гжшитѣ яйца се употребяватъ по рѣдко за храна.

Споредъ изследванията прадени въ Главната опитна земледѣлска станция въ Мюнхенъ, Германия, специфичното тегло на кокошето яйце е 1'06.

При яйца съ сръдно тегло 63'9 грамн едното,

черупката тежи	7'01 гр. или 10.4%
бѣлтѣка	„ 35'01 гр. или 54'0 „
жѣлтѣка	„ 22'08 гр. или 36'6 „

Споредъ Копид, на отдѣлнитѣ части на яйцето се падатъ сръдно:

	кокоше яйце	паче яйце
Черупка	11'5%	10'0%
Бѣлтѣкъ	58'5 „	50'0 „
Жѣлтѣкъ	30'0 „	40'0 „

Химическня съставъ на яйцето е следния:

	кокоше яйце	паче яйце
Вода	73'66%	70'80%
Азотни вещества	12'58 „	12'77 „
Тлъстини	12'02 „	12'05 „
Безазотни вещества	0'67 „	0'30 „
Пепелъ (минерални вещества)	1'07 „	10'8 „

Горнитѣ вещества се разпредѣлятъ между бѣлтѣка и жѣлтѣка на яйцето, както следва:

	Бѣлтѣкъ		Желтѣкъ	
	кокоши яйца	пачи яйца	кокоши яйца	пачи яйца
Вода	85'61%	87'00%	50'93%	45'80%
Азотни вещества	12'77 „	11'10 „	16'05 „	16'80 „
Тлъстини	0'25 „	00'3 „	39'07 „	36'20 „
Безазотни вещества	0'70 „	1'07 „	0'27 „	—
Минерални „	0'67 „	0'50 „	1'02 „	1'20 „

извлѣкъль С. М. Л.

Пекингскп патици продаватъ винаги. Братя Семови — Трънчовица, Никополско. Искайте оферти.

Съюзенъ и кооперативенъ животъ.

Българ. Птиц. Съюзъ

София

До птицевъднитѣ два
въ Южна България.

На 24 и 25 т. м. въ Пловдивъ ще се състои Областна Птицевъдна изложба на расови и подобрани мѣстни птици.

Поканватъ се да разгласите и проагитирате изложбата между населението въ районитѣ ви, и вземете живо участие въ последната. Подробни сведения по изложбата, ангажиране на кафези, попълване декларации, увѣрения за пжтуване по Б. Д. Ж. съ 50%, намаление и пр. поискайте веднага отъ д-во „Птицевъдъ“ въ Пловдивъ, върху което съюза възложи цѣлата организация и подготовка на изложбата.

Подпредседателъ: **Ив. Цанковъ.**

Секретаръ: **Хр. Иринчевъ.**

Конгресна резолюция поднесена отъ Упр. С. на Б. П. С. на г-нь Министра на Земледѣлието.

Конгресътъ намира, че единично препоръчванитѣ и прилагани мѣрки за повдигане на птицевъдството нѣма да дадатъ напълно очакванитѣ резултати, ако на птицевъдството въ страната като цѣло не се даде чрезъ съдействието на държавата една правилна организация, която трѣбва да се състои въ следното:

1) Освенъ Държавната Централна Птицевъдна Опитна Станция и неинитѣ филиали държавнитѣ кокошарници, които се занимаватъ съ развъждането на цененъ разплоденъ материалъ, да се поощрява отъ Министерството на земледѣлието и образуването на отдѣлни частни изолирани птицевъдни стопанства, ръководени отъ интелигентни подготвени стопани, съ предназначение да произвеждатъ разплоденъ материалъ (птици и яйца) съ високи качества отъ чуждестранни и мѣстни подобрени раси.

2) Наредъ съ въвеждането и поощряването отъ органитѣ на Министерството на земледѣлието на чуждестранни кокошки раси съ полезни стопански качества, въ селата да се запази въ земледѣлскитѣ стопанства и мѣстната кокошка, като се взематъ всички мѣрки за подобряване най-елементарнитѣ условия за развъждане и отгледване на кокошки при сжитѣ стопанства, а именно: създаване хигиенични

курници, подборъ и разумно хранене на кокошкитѣ, правилно отгледване на пилетата, ограничаване болѣститѣ и паразититѣ по домашнитѣ птици и пр.

3) Да се поощри образуването на кооперативни или частни райони — централи за лупене и продажба на едnodневни пилета.

4) Да се създаде специална служба по птицевъдство при Министерството на земледѣлието съ нуждитѣ органи въ провинцията.

5) Да се открие едно практическо птицевъдно училище и се въведе птицевъдството като отдѣленъ предметъ въ всички педагогически училища и вишата кооперативна школа въ София.

6) Да се освободятъ отъ мито и др. бeрии всички животински брашна (месно, рибено, месно-костено, кръвно и пр.) и др. специални храни за домашнитѣ птици.

7) Да се забрани износа поне на 10% отъ произведенитѣ въ страната кюспета и трици, за задоволяване вътрешнитѣ нужди на страната.

8) Да се настои предъ Българската земледѣлска банка да отпуща на организиранитѣ въ птицевъдни дружества и клубове птицевъдци, дългосрочни заеми за постройка на курници и обзавеждането имъ.

9) Да се създаде специална ветеринарна служба за болеститѣ по домашнитѣ птици, която чрезъ пропаганда, просвѣта и карантини — мѣрки да се предотвратява появяването и разпространяването на заразни болести по домашнитѣ птици.

10) Да се моли Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ имоти да открие при Софийския и Старо-Загорския ветеринарно-бактериологически институти специални секции за произвеждане на ваксини и серуми за борба съ заразитѣ болести по домашнитѣ птици. При първа възможностъ да се открие още една ветеринарно-бактериологическа станция въ северна България за горната цель.

11) Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти да издаде необходимата популярна литература върху болеститѣ и паразититѣ по домашнитѣ птици, която да се прѣсне масово безплатно между земледѣлското население.

12) Да се иска отъ Министерството на земледѣлието и Държавнитѣ имоти да узакони обещетяването на умрѣлитѣ отъ заразни болести домашни птици отъ фонда „епизотии“.

13) Да се въведе отъ органитѣ на ветеринарната власть масовото ваксиниране на кокошкитѣ противъ дифтерита и шарката щомъ се появи болестъта въ населения пунктъ.

14) Конгресът на Българския Птицевъденъ Съюзъ намира, че наложенитѣ на България въ мирния договоръ репарации сж непоносими за българския народъ и че тѣ сж главната пречка за стопанското повдигане на страната и развоя на родното птицевъдство, затова настоява предъ Българското правителство да продължава да прави енергични постѣпки за намаляването на репарационитѣ тежести.

Панчо Шоповъ.

Южно-българска птицевъдна изложба въ гр. Пловдивъ.

Голѣмия и небивалъ успѣхъ, който има миналата година птицевъдната изложба въ София, устроена отъ Д-во „Птица“, съвмѣстно съ Българския птицевъденъ съюзъ, както и голѣмия интересъ, който предизвика сжщата къмъ нашето птицевъдство, накара управителния съветъ на съюза, да се замисли за организиране и изнасяне на подобни изложби и на други мѣста въ страната. Самъ М-ра на Земледѣлието, г-нъ Христовъ, поздравлявайки инициаторитѣ на изложбата изказа сжщото пожелание, който за целта обеща своята и на М-вото пълна материална и морална подкрепа.

Управителния съветъ реши тогава, да бждатъ изнесени изложби: една въ Северна България и друга въ Южна, като точното мѣсто се опредѣли допълнително. Използувайки инициативата на Д-во „Птицевъдъ“ въ Пловдивъ, което пожела, да направи изложба въ своя градъ, съюза реши да се разшири тази изложба и отъ мѣстна на Пловдивското д-во, да се обърне въ *областна* въ която да взематъ участие птицевъднитѣ д-ва и отдѣлни изложители отъ цѣла Южна България. Съображенията да се избере Пловдивъ, независимо отъ инициативата на Пловдивци бѣха следнитѣ: Пловдивъ е почти въ центъра на Южна България, и като голѣмъ градъ, има най-подходящи салони за подобни изложби. Въ града, сжществующото птицевъдно д-во е най-старото у насъ. Основано презъ 1925 год. д-во „Птицевъдъ“ е направило доста за повдигане на птицевъдството въ Пловдивско. Следъ София и Плѣвенъ, Пловдивъ стои на трето мѣсто по отношение разпространението на расови птици и обзаведени модерни птицевъдни стопанства. Стопанствата като това на г-нъ Л. Цановъ и др. въ Пловдивъ, по своитѣ съоразения, отглеждане на кокошки съ висока носливостъ и пр., правятъ честь на птицевъдна България.

Изложбата ще се състои на 24 и 25 т. м. въ голѣмия и комфортенъ салонъ на кино-театъръ „Пикадили“.

Споредъ полученитѣ до сега сведения изложбата буди голѣмъ интересъ и въ нея ще взематъ участие изложители отъ цѣла южна България. Ще бждатъ изложени птици отъ следнитѣ раси: Легхорнъ, Племутрокъ, Ротисландъ, Виандотъ, Минорка, Италианка, мѣстна подобрена кокошка. Патици: Пекингски, Каки-Камбелъ, Индийски бегачи, Руански и др.. Министерството на Земледѣлието съ специално окръжно е предписало на управленията на Централната Опитна Птицевѣдна Станция, държавни стопанства и земледѣлски училища въ Южна България, да взематъ участие въ изложбата. На изложбата ще бждатъ застъпени и следнитѣ отдѣли: храни за птицитѣ, птицевѣдна литература, врагове на птицитѣ, птицевѣдни уреди и др.

За успѣшното изнасяне на изложбата и посрещане разходите по нея, Постоянната Комисия въ Пловдивъ е отпуснала 15000 лева, а общинския съветъ 5000 лв. м-вото на Земледѣлието е обещало сѣщо да даде своята помощъ. На проявилитѣ се изложители, ще бждатъ раздавани за награда ленти и парични премии.

Посетителитѣ на изложбата ще пжтуватъ по Б. Д. Ж. съ 50,¹⁰ намаление. Следъ изложбата въ Пловдивъ ще се състои птицевѣдна конференция, на която председателя на съюза професоръ г. Г. С. Хлѣбаровъ ще чете рефератъ по птицевѣдството. На изложбата сж поканени да присжтствуватъ м-ра на Земледѣлието и др. официални лица.

С. Балтаджиевъ

Кооперативна изложба-пазаръ на ра- сови птици въ София на 27, 28, 29 септ.

Българската птицевѣдна кооперация устрои въ първоначалното училище „Св. Кирилъ и методи“ на 27, 28 и 29 септемввий т. г. *кооперативна изложба-пазаръ на породисти птици.*

Макаръ и току-що основана, (5 септ.) кооперацията се зае съ тая голѣма грижа съ цель да се пласиратъ между населението повечко породисти птици, а особено петлета. Всички птицевѣди изпитватъ голѣма душевна мжка, независимо отъ материалнитѣ щети, които понасятъ, когато ще трѣбва да продадатъ лишнитѣ си добри породисти петлета на нищожни цени и то за клане, вмѣсто за разплодъ и подобрене на родното ни птицевѣдство.

Въпреки всички пречки и трудности, които кооперацията срѣща въ тая си благородна инициатива, тя успѣ да добие задоволителни резултати. Това се вижда отъ изложената таблица. Въ изложбата участвуваха 22 кооператори съ 212 птици, и 2 гълъбара съ 47 чифта декоративни гълъби.

ТАБЛИЦА
за изложениѣ и продадени птици

Видъ на птициѣ	Изложени	Продадени	Непродадени	Цени на продадениѣ птици	Забелѣжка
Легхорнъ { петлета ярки	69 4	37 3	32* 1	60—150 л. 80—100 "	* — Непродадени като слабо развити.
Ротисландъ { петлета ярки	33 12	26 9	7 3**	80—150 " 80—400 "	** — Непродадени, поради високо искани цени, 150—200 л. за петле
Минорка { петлета ярки	17 20	6 16	11 4	60—80 " 85—90 "	*** — Непродадени, защото късно се донесоха, на 29 септември.
Ярб. Ит. { петлета ярки	5 2	4 1	1 1	150 " 130—150 "	**** — Продадени като много добри екземпляри, 250 лв е прода чилъ 2 годишенъ — премиранъ.
Плимутр. { петлета ярки	21 18	21**** 16	— 2	80—250 " 80—150 "	***** — Въ тия оѣ влия за и храната на птициѣ и храната за сѣка на кооперацията.
Пекингъ { мъжки женски	4 7	1 4	3*** 3	150 " 200—250 "	
Общо приходъ					16,557 лева
15% за кооперацията					2,692 "
Разходъ по изложбата					2,741 "
Преразходъ (дефицитъ)					49 лева

Изложбата-пазаръ показа, че между населението интересътъ къмъ породиститѣ птици е развитъ достатъчно. Мнозина желаятъ да иматъ чисти расови птици и затова всички добри птици се продадоха.

Изложби-пазари отъ тоя родъ, ще трѣбва да се правятъ и въ други градове отъ мѣстнитѣ дружества, клубове или

кооперации и съ това ще се помогне доста за развитието на птицевъдството.

Въ тия пазари ще трѣбва да се излагатъ само добре развити птици. Добре е и птицевѣдитѣ да излюпватъ по вече пилета, отъ колкото имъ сж нуждни за стопанството, за да могатъ презъ есенъта да продаватъ и ярки, а не само петлета.

Ако изложителитѣ си бѣха донесли всички птици за проданъ още първия день, а не постепенно да ги носятъ, и ако се бѣха донесли само добре развити птици, то дефицитътъ (49 лв.), макаръ и малъкъ, не само не би го имало, но би се реализирала за кооперацията и една задоволителна печалба.

Сжщественъ успѣхъ отъ тая изложба-пазаръ за кооперацията е че днесъ тя има вече 80 членове—кооператори и магазина ѝ на ул. „Левски“ № 19, гдето има постоянна изложба и пазаръ на расови птици се посещава отъ десетки любители на птицевъдството, които постепенно се сдобиватъ съ добри породисти птици чрезъ кооперацията.

Това не може освенъ да не радва всички наши птицевѣдни деятели.

Списъкъ на редовно издѣлжилитѣ се

Д-ва за 1928 год.

1. София за 200 члена.
2. Клементина за 36 члена.
3. Беброво за 20 „
4. Перникъ за 30 „
5. Ямболъ за 5 „

Списъкъ на редовно издѣлжилитѣ се д-ва за 1929 год.

1. София за 250 члена.
2. Сливенъ за 18 „
3. Ямболъ за 10 „
4. Берковица за 14 „
5. Перникъ за 18 „
6. Балбунаръ за 30 „
7. Попово за 10 „
8. Бѣла Слатина за 27 члена

Списъкъ на неиздѣлжилитѣ се д-ва.

1. Плѣвенъ за 1929 год.
2. Бургазъ за 1928 и 1929 год.

3. Търговище за 1928 броило само 100 лева.
 4. Дол. Панечерево за 1928 и 1929 год.
 5. Слатина за 1928 и 1929 год.
 6. Гостиля за 1928 и 1929 год.
 7. Левски за 1928 и 1929 год.
 8. Турлакъ за 1928 броило само 100 лева.
 9. Козарево за 1928 и 1929 год.
 10. Т.-Пазарджикъ за 1928 и 1929 год.
 11. Кричимъ за 1928 и 1929 год.
 12. Шуменъ за 1929 год.
 13. Заветъ за 1929 год.
 14. Самоковъ за 1929 год.
 15. Брацигово за 1929 год.
 16. Козлодуй за 1929 год.
 17. Кнежа за 1929 внесли само 100 лева.
 18. Варна за 1929 ” ” 200 лева.
 19. Беброво за 1929 год.
 20. Севлиево за 1929 год.
 21. Търново за 1929 год.
 22. Нова-Загора за 1929 год.
 23. Орхание за 1929 год. внесли само 100 лева.
 24. Кюжюклий за 1929 год.
 25. Боярски-Изворъ 1929 год.
 26. Казанлъкъ за 1929 год.
 27. Керменлий за 1929 год.
-

НОСЛИВОСТЪТА

на кокошката зависи въ голъма степенъ отъ пѣтела.

Искате ли вашитѣ мѣстни кокошки да снасятъ повече яйца, унищожете мѣстнитѣ пѣтли и ги замѣстете съ породисти такива!

Платете си абонамента!